

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 392/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. Š., B., a V. Š., B., zastúpených R., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. S. R., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co/228/2012 a jeho uznesením z 29. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. Š. a V. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2012 faxom a 15. októbra 2012 poštou doručená sťažnosť Ing. J. Š., B. (ďalej len „sťažovateľ“), a V. Š., B. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), zastúpených R., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. S. R., ktorou namietajú porušenie

svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co/228/2012 a jeho uznesením z 29. júna 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú právnymi nástupcami pôvodného odporcu (sú jeho rodičmi, pozn.) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C/187/2005, v ktorom si Ing. J. K. (ďalej len „navrhovateľ“) žalobou uplatnil zaplatenie sumy 93 097,64 € s prísl. voči pôvodnému odporcovi z dôvodu úhrady nákladov spojených s investíciou do nehnuteľnosti v jeho vlastníctve.

V namietanom konaní okresný súd uznesením č. k. 11 C/187/2005-345 z 10. októbra 2008 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal odporcovi nakladať so špecifikovanými nehnuteľnosťami, a to takým spôsobom, aby tieto nehnuteľnosti previedol, daroval alebo inak scudzil, zaťažil, prenajal, zriadil k nim vecné bremeno, vložil ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva, až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

Sťažovatelia ako rodičia pôvodného odporcu sa stali účastníkmi konania na základe univerzálnej sukcesie z dôvodu, že pôvodný odporca 3. septembra 2010 zomrel.

Sťažovateľ podal 21. septembra 2011 okresnému súdu návrh na zrušenie predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z dôvodu, že smrťou pôvodného odporcu pominuli dôvody, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené.

O tomto návrhu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 11 C/187/2005-499 zo 17. októbra 2011 tak, že ho zamietol. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Co/8/2012-533 z 9. februára

2012 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd rozhodol uznesením č. k. 11 C/187/2005-541 zo 16. marca 2012 tak, že návrh sťažovateľa na zrušenie predbežného opatrenia opäť zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd namietaným uznesením č. k. 3 Co/228/2012-647 z 29. júna 2012 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovatelia namietajú, že krajský súd predmetným uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil označené základné práva podľa ústavy, právo podľa dohovoru a dodatkového protokolu z dôvodu, že toto uznesenie „*javí... všetky znaky arbitrárnosti, tak ako ich vo svojej judikatúre za posledné roky definoval Ústavný súd SR... právny záver porušovateľa nie je ani dostatočne odôvodnený...*“.

Sťažovatelia poukazujú na to, že konajúce súdy aplikovali v konaní o zrušenie predbežného opatrenia § 77 ods. 1 a § 107 ods. 3 OSP a tiež § 460 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), pričom právne názory, ktoré vyvodili z uvedenej právnej kvalifikácie, považujú za svojvoľné. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádzajú:

„Prvým závažným argumentom bolo, že každé nariadené predbežné opatrenie zakladá vždy procesný vzťah, vytvorený procesnoprávnymi normami bez prislúchajúceho hmotnoprávneho rámca. Účinky predbežného opatrenia podľa nášho názoru nemôžu presahovať jeho osobný charakter a zaväzovať, resp. oprávňovať i právnych nástupcov účastníkov pôvodného konania o jeho nariadenie. ...

V danom prípade však z osvedčenia o dedičstve 30 D 645/2010 z 28. 11. 2011 (Dnot 73/2010) jednoznačne vyplýva, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom nariadeného Predbežného opatrenia prešlo na základe dohody dedičov len na sťažovateľa v 1.) rade /t.j. odporcu v 1.) rade v konaní 11C 187/2005/. V dôsledku rozhodnutia porušovateľa teda nastal protizákonný stav, keď v dôsledku interpretácie oboch konajúcich sudov Predbežné opatrenie obmedzuje aj sťažovateľku v 2.) rade, ktorá predmetné nehnuteľnosti, na ktoré sa zákaz uvedený v Predbežnom opatrení vzťahuje, nenadobudla do vlastníctva. Preto sťažovateľka v 2.) rade nemohla byť v konaní o zrušení

Predbežného opatrenia ani pasívne legitimovaná a teda ani nemala byť vôbec označená v záhlaví oboch rozhodnutí všeobecných súdov.

Takýto výklad práva je už na prvý pohľad absurdný, nakoľko vedie k ukladaniu povinností účastníkom, ktorí nielenže nijako nezapríčinili nariadenie predbežného opatrenia, ale ktorí ani nie sú všetci vlastníkmí majetku, na ktorý sa súdom vydaný zákaz vzťahuje. Navyše by sme prijatím uvedeného záveru mohli byť, ako účastníci konania a právni nástupcovia zomretého odporcu, následne obaja nedôvodne postihovaní aj v exekučnom konaní začatom z titulu údajného porušenia vykonateľného Predbežného opatrenia, hoci sťažovateľka v 2.) rade nehnuteľnosti nenadobudla a teda porušenia sa z titulu neexistencie vlastníckeho práva ani nemôže dopustiť.

Uplatnenie zásady hmotného práva prameniacej z ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka o právnom vstupe dediča do hmotnoprávneho postavenia poručiťela k momentu smrti tak nijako nemôže dosahovať na stav vytvorený Predbežným opatrením. Na dediča prechádzajú v zmysle uvedeného ustanovenia aktíva a pasíva poručiťela ako majtkové hodnoty, nie ako procesné vzťahy, z čoho následne jednoznačne vyplýva, že procesné postavenie nemožno zdediť. ...

Procesné nástupníctvo počas prebiehajúceho súdneho konania upravujú len ustanovenia § 92 a § 107 OSP, pričom je výslovne naviazané na sporné hmotnoprávne vzťahy (predmet konania). Na už judikované právne vzťahy (subjektívne hľadisko právnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia) zákonodarca výslovne nepamätá, dovodzuje sa však, že v takom prípade je určujúci hmotnoprávny vzťah, ktorý právoplatným rozhodnutím nadobudol vyššiu kvalitu, resp. vlastnosť poskytnutej právnej ochrany štátom. ...

Ak už teda oba súdy aplikovali ust. § 107 ods. 3 OSP, logický a správny výsledok ústavno-konformnej aplikácie mal byť taký, že v konaní o zrušení Predbežného opatrenia mal súd konať a rozhodnúť len vo vzťahu k sťažovateľovi v 1.) rade, ktorý reálne nadobudol do vlastníctva nehnuteľnosti, na ktoré sa Predbežné opatrenie vzťahovalo. ...

... vzhľadom na osobitný a špecifický charakter predbežného opatrenia je formalistická aplikácia univerzálnej sukcesie na procesný inštitút predbežného opatrenia vylúčená.

Z uvedeného vyplýva, že ak súdom vytvorený procesný vzťah nemá hmotnoprávny základ, ako tomu je v prípade nariadeného Predbežného opatrenia, jeho účinky nemôžu presiahnuť okruh účastníkov ku dňu právoplatnosti takéhoto rozhodnutia.“

Sťažovatelia tiež poukazujú na to, že na okresnom súde prebiehala exekúcia z titulu porušenia predbežného opatrenia pôvodným odporcom. Uvedené exekučné konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 36 Er/989/2009-21 zo 16. novembra 2011 zastavené pre neprípustnosť z dôvodu smrti povinného (pôvodného odporcu). Sťažovatelia ďalej uvádzajú:

„Ak teda súd prebiehajúcu exekúciu začatú z titulu Predbežného opatrenia z dôvodu smrti povinného a ešte pred skončením dedičského konania vedenom po pôvodnom odporcovi zastavil..., nie je ani opodstatnený dôvod, aby ten istý súd následne v inom konaní rozhodol, že exekúcia z toho istého titulu prípustná je, nakoľko dedičia povinného vstúpili do práv a povinností vyplývajúcich z Predbežného opatrenia. ...

V súčasnosti teda existujú dve právoplatné rozhodnutia toho istého súdu, ktoré si navzájom vo svojich dôvodoch odporujú. Ak už súd vydal v exekučnom konaní rozhodnutie o neprípustnosti exekúcie Predbežného opatrenia, mohli sme legitímne očakávať, že návrhu na zrušenie Predbežného opatrenia súd vyhovie, nakoľko zanikli dôvody, pre ktoré bolo rozhodnutie o predbežnom opatrení v danej veci nariadené. K tejto časti nášho odvolania sa však odvolací súd nijako nevyjadril...“

Sťažovatelia namietajú, že krajský súd sa len mechanicky stotožnil so záverom okresného súdu o tom, že neboli zistené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie predbežného opatrenia. Poukazujú na to, že krajský súd sa nezaoberal dôkazmi, ktoré predložili v odvolacom konaní. Rovnako tak uvádzajú, že nemohli preukázať neexistenciu skutočnosti, a to, že nemajú úmysel nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou. V tejto súvislosti ďalej uvádzajú:

„Rovnako nevidíme dôvod, aby sme v predmetnom konaní preukazovali naše majetkové pomery, nakoľko, ako sme už uviedli v našom odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, majetkové hodnoty zákonných dedičov sa po skončení dedičského konania 30 D 645/2010 rozšírili o majetok odporcu. V dôsledku aplikácie logického argumentu ad

minori ad maius tak bolo možné dospieť k záveru, že ak majetkové pomery pôvodného odporcu v roku 2008 stačili súdu na nariadenie Predbežného opatrenia, o to menej je v súčasnosti dôvodná potreba zabezpečenia toho istého majetku vo vzťahu k odporcom, ktorí okrem tohto disponujú aj svojim vlastným majetkom, V dôsledku dedenia tak došlo k splynutiu majetku pôvodného odporcu s majetkom sťažovateľov. Rozsah majetku nadobudnutého v dedičskom konaní mal mať súd preukázaný z titulu svojej vlastnej činnosti (ust. § 121 OSP) a ďalšie naše majetkové pomery si mohol súd prvého stupňa zistiť aj sám z príslušných verejných registrov (napr. kataster nehnuteľností, obchodný register, evidencia motorových vozidiel atď.), takže nebol žiadny dôvod, aby sme ako dedičia pôvodného odporcu v rámci návrhu na zrušenie Predbežného opatrenia preukazovali stav nášho majetku. ...

Podľa nášho názoru, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia porušovateľa nespĺňa tieto parametre z dôvodov uvedených v tejto sťažnosti. Vlastné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia porušovateľa predstavuje de facto len posledná z celkovo šiestich strán uznesenia odvolacieho súdu z 29. 06. 2012. Nejde ani tak o rozsah, ale predovšetkým o požadovanú kvalitu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo zasiahnuté do práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Odôvodnenie tak nemožno považovať za presvedčivý základ pre výrok rozhodnutia, o správnosti ktorého možno mať vzhľadom na to pochybnosti. Aplikácia a výklad právnych noriem použitých v prejednávanej veci oboma konajúcimi súdmi, rezultujúce do absurdných právnych záverov (a to najmä záväznosť Predbežného opatrenia aj na dediča, ktorý nenadobudol majetok, na ktorý sa skôr vydané rozhodnutie vzťahuje, či potreba preukazovania neexistencie úmyslu dedičov opätovne previesť nadobudnutý majetok), v spojení s nedostatočným odôvodnením všetkých relevantných právnych otázok neboli podľa nášho názoru v medziach ústavnosti v zmysle ust. § 152 ods. 4 Ústavy SR.“

Sťažovatelia tiež poukazujú na to, že konajúce súdy sa nezaoberali ich námietkou, že zákaz prenajímať predmetné nehnuteľnosti je neprimeraný, čím došlo aj k zásahu do ich vlastníckeho práva. V tejto súvislosti uvádzajú:

„V súvislosti s arbitrárnosťou rozhodnutia porušovateľa poukazujeme aj na fakt, že odvolací súd sa v rámci svojej prieskumnej činnosti absolútne nezaoberal časťou odvolania

(čl. III), v ktorej sme argumentovali, že zákaz prenajímať predmetné nehnuteľnosti, ktorý obsahuje výrok Predbežného opatrenia, znemožňuje zákonnému dedičovi /sťažovateľovi v I.) rade/ získať akýkoľvek majetkový prospech z titulu vlastníctva predmetných nehnuteľností. Súdom uložený zákaz prenájmu týchto nehnuteľností odstránil akúkoľvek možnosť dosiahnuť reálny ekonomický prínos z titulu vlastníctva, čím konajúci súd výrazne obmedzil vlastnícke práva už pôvodného odporcu a to bez dostatočného skutkového a právneho základu. ...

Od vydania Predbežného opatrenia ku dňu podania tejto sťažnosti uplynuli presne štyri roky. Keďže v konaní vedenom pod sp. zn.: 11C/187/05 nebolo z viacerých príčin doposiaľ vydané súdom prvého stupňa meritórne rozhodnutie vo veci samej, je predpoklad, že nezákonné a podľa nášho názoru z viacerých aspektov aj protiústavné Predbežné opatrenie by mohlo aj s ohľadom na objektívnu vyťaženosť oboch konajúcich všeobecných súdov trvať ešte niekoľko rokov. ... Porušovateľ sa teda mal náležite zaoberať aj tým, či Predbežné opatrenie nemožno zrušiť aspoň v časti týkajúcej sa zákazu prenajímať predmetné nehnuteľnosti, O tom, že takto formulované Predbežné opatrenie nemalo byť súdom vydané už v roku 2008 sme argumentovali už v návrhu na zrušenie Predbežného opatrenia. ...

Všeobecný súd by mal pred nariadením predbežného opatrenia venovať zvýšenú pozornosť tomu, či nenakladaním s vecami alebo právami nedochádza k zásahu do vlastníckych práv odporcu nad nevyhnutnú mieru. Touto otázkou sa mali náležite zaoberať aj všeobecné súdy v konaní o zrušení Predbežného opatrenia. Tým, že sa k uvedenej odvolacej námietke porušovateľ nijako nevyjadril (nezdôvodnil, prečo má za to, že zákaz prenajímať nehnuteľnosti do skončenia sporu je aj za súčasných okolností opodstatnený) zaťažil tak rozhodnutie inou vadou, čo len zvyrazňuje celkovú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia porušovateľa ako celku. Zároveň tým došlo k zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľa v I.) rade, keďže ten ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti nemôže bez legitímneho a opodstatneného dôvodu okrem nakladania s nehnuteľnosťami požívať aj úžitky z titulu vlastníctva, teda nemôže dosahovať zisk. ...

Súd pritom nebral v úvahu, že prenájom Predbežným opatrením zaťažených nehnuteľností nemôže nijakým spôsobom dôjsť k zmareniu, resp. sťaženiu uspokojenia nárokov navrhovateľa, práve naopak, jeho užívaním vo forme prenájmu dochádza k nárastu

majetkového substrátu na strane povinného v podobe výťažku z prenájmu. Naopak tým, že súdy obmedzili vlastnícke právo zákazom prenájmu predmetných nehnuteľností zavinili stav, keď ich neužívaním dochádza k ich znehodnocovaniu a tým znižovaniu majetkovej hodnoty na uspokojenie možného nároku navrhovateľa v budúcnosti. Týmito aspektmi nášho návrhu sa porušovateľ vôbec nezaoberal.“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„a/ Základné právo Ing. J. Š. a V. Š. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/228/2012-647 z 29. 06. 2012 porušené,

b/ Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/228/2012-647 z 29. 06. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie,

c/ Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľom náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia vo výške 323,50 € vrátane DPH... na účet ich právneho zástupcu... v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamena, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia

nemusi dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Štruktúra odôvodnenia súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP, pričom túto právnu normu je v zásade potrebné aplikovať aj na uznesenie (§ 169 a § 167 ods. 2 OSP).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a podľa dodatkového protokolu postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 29. júna 2012. Nesúhlasia so záverom krajského súdu, že neboli splnené podmienky na zrušenie predbežného opatrenia. Okrem toho argumentujú tým, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje uznesenie, pretože sa vôbec nevysporiadal s ich podstatnou argumentáciou uvedenou v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu.

Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia z 29. júna 2012 uviedol:

„Súd prvého stupňa pri rozhodovaní správne vychádzal zo záveru, že k zrušeniu predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 2 O. s. p. môže dôjsť, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené; ak sa dodatočne zistí, že dôvody na predbežné opatrenie tu ani neboli; ak odpadol právny záujem na takomto dočasnom zabezpečení, pretože vznikla nová hmotnoprávna situácia vo vzťahoch medzi účastníkmi, v dôsledku ktorej je predbežné opatrenie nadbytočné; ak povinný dobrovoľne splnil vymáhaný nárok alebo zabezpečil jeho splnenie iným spôsobom.

V predmetnom konaní sa navrhovateľ domáha zaplata 93.097,64 eura s prísl. Ide teda o majetkovú vec, pričom v dôsledku smrti pôvodného odporcu vyplýva pre súd priamo z ustanovenia § 107 ods. 3 O. s. p. povinnosť pokračovať v konaní s jeho dedičmi, prípadne s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Podľa osvedčenia o dedičstve súdnej komisárky JUDr. I. P. sp. zn. 30D/645/2010, D not 73/2010 zo dňa 28. 11. 2011 v dedičskej veci po poručiťovi J. Š., nar... a zomrelom..., uzavreli dedičia Ing. J. Š., bytom B., otec poručiťova a V. Š., bytom B., matka poručiťova, dedičskú dohodu, podľa ktorej nadobudli dedičstvo dedičia podľa špecifikácie v čl. IV osvedčenia. Rodinný dom súp. č. 3516 na parc. č. 7218 a pozemky parc.

č. 7218 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 227 m² a parc. č. 7219 - záhrady o výmere 107 m² v k. ú. V. nadobudol Ing. J. Š. Osvedčenie o dedičstve nadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve 14. 12. 2011. Nakoľko podľa výsledku dedičského konania povinnosť, o ktorú v konaní ide, výslovne neprevzal žiaden dedič, v zmysle § 107 ods. 3 O. s. p. sa v konaní pokračuje s oboma dedičmi pôvodného odporcu (odporca v I. rade síce nadobudol nehnuteľnosti v k. ú. V., predmetom konania je však zaplatenie 93.097,64 eura; nehnuteľnosti boli predmetom nariadeného predbežného opatrenia).

Ustanovením § 107 ods. 3 O. s. p. je teda založené procesné nástupníctvo ako dôsledok univerzálnej sukcesie; z uvedeného je potrebné vychádzať aj pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia a pri posudzovaní účinkov nariadeného predbežného opatrenia (ktorým bolo zakázané nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré v dedičskom konaní nadobudol odporca 1/). Nie je preto dôvodná námietka odporcu 1/ týkajúca sa osobného charakteru predbežného opatrenia a jeho účinkov v tom smere, že samotná smrť povinného subjektu by mala byť dôvodom pre zrušenie nariadeného predbežného opatrenia. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na úpravu zániku predbežného opatrenia v zmysle § 77 ods. 1 O. s. p.; smrť účastníka, ktorému bola predbežným opatrením uložená nejaká povinnosť, by bola pri tvrdenom osobnom charaktere predbežného opatrenia samostatným dôvodom jeho zániku.

Odvolací súd sa ďalej plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že neboli zistené žiadne skutočnosti odôvodňujúce zrušenie predbežného opatrenia, keď nebola preukázaná žiadna nová okolnosť, právo navrhovateľa nebolo uspokojené, nenastala žiadna zmena pomerov, ktorá by vyvrátila odôvodnenú obavu z ohrozenia výkonu rozhodnutia. K odvolacím námietkam, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie a nemal tak preukázané skutočnosti odôvodňujúce obavu z ohrozenia výkonu rozhodnutia a teda potrebu ďalšieho trvania predbežného opatrenia, skutočnosti preukazujúce úmysel odporcov nakladať s majetkom či skutočnosti preukazujúce ich majetkové pomery odvolací súd uvádza, že pomnutie dôvodov, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené je povinný preukázať ten, kto navrhuje zrušenie predbežného opatrenia. Nakoľko návrh na zrušenie predbežného opatrenia bol odôvodňovaný smrťou pôvodného odporcu, súd prvého stupňa nebol povinný vykonať dokazovanie na preukázanie skutočností uvedených v odvolaní.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Pri preskúmvaní namietaného uznesenia krajského súdu ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj namietané uznesenie okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľov na zrušenie predbežného opatrenia. V odôvodnení svojho uznesenia zo 16. marca 2012 okresný súd uviedol:

„Zaoberajúc sa trvaním dôvodov nariadeného predbežného opatrenia, súd dospel k záveru, že jeho dôvody naďalej trvajú a nie sú splnené zákonné predpoklady na jeho zrušenie. V prejednávacom prípade mal súd osvedčenú danosť práva a nariadil predbežné opatrenie z dôvodu existencie obavy, že zmena vlastníckych práv k týmto nehnuteľnostiam by mohla ohroziť alebo sťažiť prípadný budúci výkon očakávaného rozhodnutia a znižuje možnosť v budúcnosti dosiahnutia uspokojenia nároku výkonom rozhodnutia. Súd poskytol ochranu účastníkovi, ktorý preukázal danosť práva ako aj obavu, že výkon súdneho rozhodnutia, respektíve exekúcia bude ohrozená. Odporca v 1. rade nepreukázal, že má majetok v takej výške, ktorá by garantovala prípadný výkon rozhodnutia. Zmenou v osobe vlastníka nehnuteľnosti navrhovateľ nestratil odôvodnenú obavu, že nebude zmarený prípadný výkon rozhodnutia. Už zomrelý odporca chcel nehnuteľnosť predať, čo bolo v konaní preukázané a súdu nie sú známe zábery jeho dedičov. Návrh na začatie konania vo veci samej bol podaný v máji 2005, pričom do dnešného dňa nebolo otvorené pojednávanie, súd sa opätovne zaoberal iba návrhmi na nariadenie prípadne zrušenie predbežného opatrenia, odporca v 1. rade preto bude mať možnosť v konaní dokazovaním preukázať prípadnú zmenu pomerov.“

K argumentácii odporcu, že predbežné opatrenie má osobný charakter a obmedzenia uložené vlastníkovi nemožno zdediť, súd uvádza, že sa nestotožňuje s jeho názorom, že účinky predbežného opatrenia nemôžu zaväzovať právnych nástupcov povinného účastníka konania. Tak ako odporcovia nastúpili po práv a povinnosti zomrelého odporcu v konaní o návrhu na zaplatenie žalovanej čiastky, presne tak v zmysle ustanovenia § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov vstúpili do práv a povinností v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, pričom právoplatné rozhodnutie súdu o nariadení predbežného opatrenia je pre nich záväzné. Zmenu takéhoto rozhodnutia možno dosiahnuť len v zmysle ustanovenia § 77 ods. 2 O. s. p., ak sa preukáže, že pominuli dôvody, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené.

Súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie nariadeného predbežného opatrenia. V konaní nebola preukázaná žiadna nová okolnosť, právo navrhovateľa nebolo uspokojené, nenastala žiadna zmena pomerov, ktorá by vyvrátila odôvodnenú obavu, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Odporca túto obavu ani nevyvrátil, ani nezmiernil, preto súd návrh na zrušenie predbežného opatrenia zamietol.

Nie je pravdivé tvrdenie odporcu, že súd predbežným opatrením zakázal vec akýmkoľvek spôsobom užívať. Nariadeným predbežným opatrením súd zakázal odporcovi nakladať s nehnuteľnosťami a to takým spôsobom, aby tieto nehnuteľnosti previedol, daroval alebo inak scudzil, zaťažil, prenajal, zriadil k nim vecné bremeno, vložil ako vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva. Predbežné opatrenie nebolo paušálne, ako tvrdí odporca v 1. rade, preto nie je zbavený možnosti práva užívať predmet vlastníckeho práva a predbežným opatrením uložené obmedzenie súd naďalej považuje za primerané.“

Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu z 29. júna 2012 v spojení s uznesením okresného súdu zo 16. marca 2012 vyplýva, že konajúce súdy sa nestotožnili s argumentáciou sťažovateľov o osobnom charaktere predbežného opatrenia. Okresný súd na podporu tohto záveru aplikoval § 460 Občianskeho zákonníka s tým, že pre zrušenie predbežného opatrenia je rozhodujúca zmena pomerov medzi účastníkmi konania (§ 77 ods. 2 OSP). Krajský súd poukázal na to, že smrť účastníka konania, ktorému vyplýva povinnosť z nariadeného predbežného opatrenia, nie je zákonným dôvodom na zánik predbežného opatrenia (§ 77 ods. 1 OSP). Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného

súdu, že v konaní o zrušenie predbežného opatrenia neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie predbežného opatrenia. Okrem toho krajský súd poukázal na to, že konanie o zrušenie predbežného opatrenia začalo v tomto prípade na návrh sťažovateľov, preto boli povinní preukázať skutočnosti, ktoré by aspoň osvedčili odôvodnenosť ich návrhu.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia uviedol argumentáciu, ktorá dostatočným spôsobom odôvodňuje jeho záver o tom, že predbežné opatrenie nemá výlučne osobný charakter, s tým, že táto argumentácia bola v prerokúvanej veci ťažisková. Tento právny záver je odôvodnený logickým spôsobom, predstavuje jeden z možných spôsobov právneho posúdenia uvedenej skutkovej situácie, a preto je ústavne udržateľný. Závery krajského súdu nie sú arbitrárne, vyplývajú z preukázaného skutkového stavu, namietané uznesenie krajského súdu v tomto smere nie je zjavne neodôvodnené, preto ho ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu je akceptovateľným podkladom na jeho rozhodnutie napriek tomu, že explicitne nevysvetlil, prečo bolo potrebné ponechať v platnosti predbežné opatrenie aj v rozsahu zákazu predmetné nehnuteľnosti prenajať. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol obsah vyjadrenia navrhovateľa k návrhu sťažovateľov na zrušenie predbežného opatrenia, v ktorom argumentoval, prečo je potrebné ponechať predbežné opatrenia v platnosti, a to aj vo vzťahu k jeho rozsahu. Aj keď sa krajský súd osobitne s touto argumentáciou nevysporiadal, ústavný súd konštatuje, že uvedené pochybenie krajského súdu nemá ústavnoprávny rozmer, teda nemá takú intenzitu, aby bolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol aj na to, že sťažovatelia v priebehu konania môžu opäť navrhnúť zrušenie predbežného opatrenia, prípadne zúženie jeho rozsahu.

Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu nie je založený na svojoľnej aplikácii, prípadne výklade príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Občianskeho zákonníka.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už judikoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesení z 29. júna 2012. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojoľi pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Sťažovatelia tiež namietajú, že postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesení z 29. júna 2012 bolo porušené ich základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj vlastnícke právo (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv, práv a slobôd hmotného charakteru, ak

toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 29. júna 2012 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2013